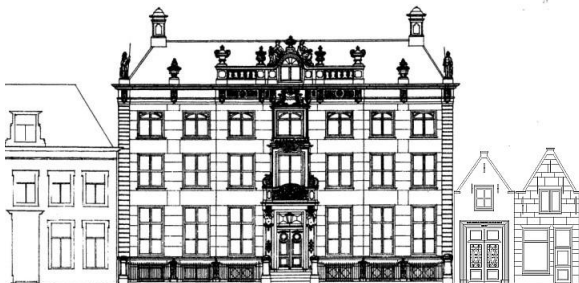

Stichting tot Behoud van het Foreestenhuis

**Grote Oost 43,
1621 BR Hoorn**

**Informatiebulletin no. 11
December 2017**

**Secretariaat:
Wilgenrak 18,
1655 KT Sijbekarspel.
tel. 0229-591777**

e-mail:
secretarisstichting@foreestenhuis.nl

website:
www.behoudhetforeestenhuis.nl

KvK:
nr. 58532277

Bankrelatie:
NL32INGB 0008 8667 96

De schat onder het Foreestenhuis (vervolg)

door Ton Schuur

Wie heeft de schat begraven?

Op maandag 1 mei 1724 vindt op het Grote Oost een kleine feestelijke plechtigheid plaats rond de eerste steen. Over de precieze toedracht kunnen we slechts gissen, want er is jammer genoeg geen verslag, toespraak of gedicht bewaard gebleven.

Aanwezig zullen zijn geweest: uiteraard Nanning van Foreest zelf, met zijn zestienjarige dochter Maria Jacoba, zijn neef Cornelis van twintig en diens zus Maria Eva, die net achttien is geworden. Dat zijn de kinderen van Nannings overleden broer Dirk, over wie hij de voogdij had. Waarschijnlijk zijn ook zijn zwager Jacob Josias van Bredehoff met de andere nichtjes aanwezig. Broers of zussen heeft Nanning niet meer, hij is de enige overlevende van de zeven kinderen van Jacob van Foreest en Maria Sweers. Mogelijk zijn er nog burens en andere notabelen uitgenodigd. Vermoedelijk is aannemer Pieter Kray, die de gevel zal bouwen, er bij met zijn werknemers. En het dienstpersoneel van Nanning zal wel voor een hapje en een drankje hebben gezorgd.

Als het plechtige moment daar is, begraaft Maria Jacoba eerst de tien zilverstukken, vervolgens wordt daar een plank overheen gelegd,

waarop de fundering van de gevel gemetseld gaat worden. Op die plank legt zij dan samen met haar neef Cornelis de eerste steen voor de hardstenen gevel.

Dan zit de plechtigheid er op en kunnen de arbeiders aan het werk gaan.

Waarom werd de schat begraven?

Van oudsher was het gebruikelijk om bij de bouw van een nieuw gebouw of een schip, een zgn. 'bouwoffer' te brengen om voorspoed voor het gebouwde en gebruikers/bewoners af te smeken. Daar zijn veel voorbeelden van te vinden. Nanning tekent aan dat het gebeurde 'tot een gedachtenisse', een herinnering dus aan de steenlegging.

Heeft het bouwoffer gebracht waarop men hoopte? De fraaie en indrukwekkende gevel staat nog steeds en weet ook vandaag nog aandacht en bewondering te wekken. Nanning hertrouwt in 1728 met Jacoba de Vries en zal met haar nog negen kinderen krijgen, wat hem alsnog het huiselijk geluk brengt wat hij zolang had ontbeerd. Maar nog voor Nanning trouwt zal tot zijn 'uyterste droefheyt en smerte' Maria Jacoba vier jaar later overlijden, net 20 jaar jong. Behalve haar portret, het begraven van de zilverstukken en het nummer van het graf waarin ze werd begraven is niets over haar bekend gebleven.

Waar ligt de schat?

En dan rest nu nog de hamvraag: waar ligt die schat precies? Nanning schrijft dat die aan de westkant van de gevel is begraven, dus aan de

linkerkant van het gebouw. Het dichtst bij de schat ben je dus in de koffiekamer 'Het Mosterdzaadje, aan de raamkant rechts op de vloer.

Detail van een portret van Maria Jacoba door Verkolje (coll. Museum Alkmaar)

Maar of het geld daar nog steeds ligt, is onzeker. De kans bestaat dat de arbeiders het geld meteen al bij de bouw hebben weggenomen, daar zijn voorbeelden van bekend. En ook kan dat gebeurd zijn tijdens de grote restauratie van de gevel in 1986, toen de gevel volledig werd afgebroken en opnieuw opgemetseld. En anders is het geld waarschijnlijk onbereikbaar geworden omdat het toen onder het beton van de nieuwe fundering bedolven is geraakt.

De kans dat de schat - gesteld dat die er nog zou liggen - gemakkelijk zou kunnen worden opgegraven, is

dus vrijwel nihil. De betrekkelijk geringe opbrengst zou ook niet opwegen tegen de kosten die gemaakt moeten worden voor speurwerk en herstel. Maar de gedachte dat er een schat in het gebouw verborgen ligt, is natuurlijk vele malen waardevoller dan het kunnen betasten of verkopen van tien zilveren munten: de idee dat er een schat ligt geeft aanleiding om te dromen en te fantaseren over die dag nu bijna driehonderd jaar geleden, dat de handen van Maria Jacoba van Foreest de munten in de grond verborgen.

De handen van Maria Jacoba die het geld hebben begraven – detail portret Verkolje (Coll. Museum Alkmaar)

Bronnen:

Dr. L. Kooijmans, *Onder regenten*.

Westfries Archief

0507 - 6a Ontvangst- en uitgaaf-boek beginnende 1709, eindigende 1753

Regionaal Archief Alkmaar

Archief van de familie van Foreest NL-AmrRAA-79.005:

13 Geslachtsregister aangevuld tot 1757

120 Aan juffr. Maria Sweer(t)s op haer uijtmuntent uijrwerck daer onder andere Paris oordeel zeer kunstich opgeschildert is", gedicht door Jacob van Foreest. 1663.

Wikipedia

Activiteiten.

Nadat 3 jaar geleden de restauratie is uitgevoerd, hebben we een aantal dingen gedaan.

Ten eerste hadden we snel een gat in de dakgoot aan de achtergevel. Dat is toen gerepareerd. Afgelopen september tijdens monumentendag was er op een andere plek weer een gat. Deze lekkage heeft veel overlast veroorzaakt voordat we het gat gevonden hadden. We gaan nu met deskundigen kijken wat er gedaan moet c.q. kan worden om dit te voorkomen.

Na de stortregens rondom monumentendag kwam er weer water in de drijvende kelder. Daar is het lastig zoeken naar de oorzaak. We hopen dat het nu ophoudt nu de achtergevel weer droog wordt.

Na de restauratie is actief ingezet op meer verhuur. Dat lukt aardig. Oud Hoorn houdt haar lezingen in het Foreestenhuis en het festival Kamermuziek Hoorn heeft een aantal uitvoeringen in ons gebouw. Maar ook naast deze vaste huurders zijn er steeds meer instellingen en organisaties die ons weten te vinden.

Ook tijdens de open dagen komen er vele gasten. Met Monumentendag hebben meer dan 500 mensen het Foreestenhuis bezocht. Ook de openstelling tijdens de zomermarkten heeft veel mensen de gelegenheid gegeven het gebouw te bekijken.

Voor de lezingen hebben we een beamer vast in de kerkzaal staan. Bij een volle zaal zagen de mensen op de achterste rij de kroonluchters voor het beeld. Dus hebben we deze iets hoger gehangen.

Ook hebben we uit de Noorderkerk 20 stoelen kunnen kopen als aanvulling op onze (zelfde) stoelen. Bij het kamermuziekfestival zaten er 94 mensen in de zaal.

Verder zijn we aan het kijken of de verlichting in de kerkzaal beter kan, zodat mensen op de achterste rijen ook nog hun liederenbundels kunnen lezen.

Verder waren we natuurlijk actief met de voorbereidingen van de restauratie van het orgel. Enerzijds kijken wat nodig is en wie kan het uitvoeren. Anderzijds kijken of we voldoende middelen beschikbaar krijgen voor deze toch weer grote klus.

Chris Luursema
Voorzitter

Uw Bijdragen

Uw donatie is volledig aftrekbaar. Er zijn twee soorten giften. En als culturele ANBI wordt elke gift met 25% verhoogd voor de aftrek van het fiscale inkomen.

Gewone gift.

Voor gewone giften bestaat een drempelbedrag en een maximum. Het drempelbedrag is 1% van uw gezamenlijk verzamelinkomen, met een minimum van € 60,-- Wat u meer aan giften betaalt dan dit drempelbedrag, mag u aftrekken.

Periodieke gift.

Een groot voordeel van de periodieke gift is dat er geen drempel of maximaal aftrekbaar bedrag voor geldt. Vanaf 1 januari 2014 is geen notariële akte meer noodzakelijk en kan worden volstaan met een onderhandse akte. Dat is een overeenkomst tussen u en de stichting. Een kort berichtje aan de secretaris en hij stuurt u een overeenkomst toe. Het enige wat u moet doen is uw gegevens en het bedrag dat u gedurende de komende 5 jaar aan

ons wil schenken op de overeenkomst invullen en na ondertekening aan ons opsturen

Na ondertekening door ons, sturen wij de overeenkomst weer aan u retour.

Bedanken

We willen graag alle donateurs persoonlijk bedanken voor hun bijdragen. Echter bij een gewone overschrijving zien wij geen adres van de gulle gever. Dus de persoon in kwestie kunnen wij dan geen bedankje sturen, wat wij jammer vinden. Daarvoor bij voorbaat onze verontschuldiging.

Verhuur.

De kerkzaal en de nevenruimtes zijn uitermate geschikt voor kleine bijeenkomsten als lezingen, vergaderingen, feesten etc.

Indien u daar gebruik van wilt maken, kunt u contact opnemen met de verhuurcoördinator.

Dirk Bontekoe,
telefoon 06-3755 0031,
mail adres dirkbontekoe@ziggo.nl

